

ВИКОРИСТАННЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Ринкова система господарювання вимагає перегляду ролі бухгалтерського обліку не як засобу контролю з боку державних органів, а як засобу ефективного управління не лише на мікрорівні, але й на рівні держави та міжнародної економіки. Тому бухгалтерський облік повинен забезпечити всіх користувачів потрібною інформацією, яка відповідає загальноприйнятим принципам і використовується ними для прийняття управлінських рішень.

Відповідно до нового законодавства України метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є якраз "надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства".

Облікова інформація - це результат спостереження, вимірювання, реєстрації і групування господарських явищ та процесів, важливий елемент всієї інформаційної системи. На відміну від інших видів економічної інформації, вона характеризує явища, які відбулися, забезпечуючи при цьому зворотний зв'язок між об'єктами та органами управління. Це в свою чергу вимагає наявності у керівників та спеціалістів всієї інформації, необхідної для прийняття оптимальних управлінських рішень.

При відсутності повної інформації в сучасних умовах неможливо ефективно управляти та оцінювати фінансово-виробничу діяльність підприємств та приймати дієві рішення.

Проведені дослідження свідчать про те, що керівники виробничих підрозділів використовують облікову інформацію поєніше, ніж головні спеціалісти. Тому облікова інформація в системі управління повинна містити потрібні нові або додаткові відомості про об'єкт управління, які були б достатніми для прийняття управлінських рішень, контролю за їх використанням та проведення аналітичних розрахунків. З облікової точки зору інформація сприймається в першу чергу як первинний документ, що містить потрібні відомості про господарську діяльність підприємства, що необхідні для формування бази економічних показників при управлінні підприємством та узагальненні інформації у вигляді спеціальних таблиць і звітних форм. Проте первинні документи у вигляді машинограм, відомостей, накладних, розрахунків фактур є лише матеріальними носіями інформації. Справжньою інформаційною базою вони стають лише за умови корисності облікової інформації в системі управління. В бухгалтерському обліку корисність інформації виступає наріжним каменем, який визначає інтереси користувачів та відповідає їх потребам і вимогам. При цьому облікова інформація інколи виявляється необхідною при виробленні особистих, технологічних, технічних, політичних та інших рішень. Інформація, що одержується шляхом виміру господарських фактів, не тільки забезпечує зворотний зв'язок між прийнятими управлінськими рішеннями та їх наслідками, але також є основою прийняття необхідних рішень в майбутньому. Бухгалтерський облік, вимірюючи тільки йому властивими засобами виробничо-фінансову діяльність, формує інформаційну структуру всередині підприємства та забезпечує інформаційні зв'язки підприємства із потенційними партнерами, споживачами, постачальниками, фінансовими та податковими органами. Використання спеціальних методів та прийомів бухгалтерського обліку дозволяє згрупувати мету підприємства за значимістю та рівню реалізації, що в свою чергу полегшує роботу користувачів, які приймають рішення, сприяє кращій орієнтації їх в мінливому навколишньому середовищі.

Вищевказане дозволяє зробити висновок, що при отриманні та обробці інформації різні споживачі переслідують різну мету. Внутрішні користувачі цікавлять інформація про суми витрат і доходів по підприємству в цілому, по конкретних виробничих підрозділах, про рентабельність виробництва та окремих видів продукції, розміри дивідендів, порядок та строки їх виплати, наявність боргів, можливість їх погашення та інше.

Зовнішніх користувачів можна поділити на дві групи стосовно прямої фінансової зацікавленості та непрямой. Безпосередньо зацікавлені у кінцевих фінансових результатах діяльності підприємства перш за все інвестори, кредиторі, постачальники та покупці. Інвесторів цікавить реальна можливість одержання дивідендів. Кредиторі зацікавлені у здатності погашати позики та проценти за них у зазначені договірні строки. Постачальники, аналізуючи облікову інформацію, визначають можливості

підприємства своєчасно оплачувати одержані товари, продукцію та послуги.

Користувачами, які не мають прямої зацікавленості є податкові, фінансові та державні установи, профспілкові організації, банківські установи, страхові компанії, аудиторські фірми, статистичні органи та наймані працівники.

Податковим органам потрібна інформація про розміри прибутку, дотримання підприємством існуючої нормативно-правової бази. Державні органи покликані регулювати економічні взаємини між підприємствами, а фінансовим органам потрібна інформація для контролю за формуванням місцевих та державного бюджетів. Профспілки цікавить інформація про економічну дієздатність підприємства, в контексті зайнятості працівників, розміру оплати праці, надання соціальних пільг, можливості покращення умов праці та кваліфікації працюючих.

Банківські установи та страхові організації оцінюють можливості підприємства стосовно укладання договорів із партнерами по бізнесу в частині розрахунків та страхування. Покупців та постачальників у більшості випадків цікавить інформація цінového характеру, якості продукції, виконаних робіт, наданих послуг, строки поставок. Крім того, у вітчизняній практиці поширюється принцип незалежної аудиторської перевірки і підтвердження звітності незалежними аудиторами.

Найманим працівникам потрібна інформація, яка пов'язана із збереженням робочих місць, стабільною роботою підприємства та його здатності виплачувати заробітну плату та її підвищувати.

Підсумовуючи вищевказане слід зазначити, що облікова інформація про суб'єкт господарювання та об'єкти управління повинна носити цілеспрямований характер, тобто задовольняти потреби керуючої системи та індивідуальні інтереси конкретних внутрішніх і зовнішніх користувачів за рахунок підвищення її оперативності, достовірності, гнучкості та повноти охоплення.